

tegesen megállapítani nem lehet — csak egy ilyen indemintás alapján lehetne a közös költészeket a magyar Állami Budget végleges megállapítása és szentesítése által hogy lehetővé tétessék.

A keleti kérdés.

Április hó 29-én tényleg megkezdődtek az angol csapatzállások Keletindióból Európa felé, — ez a mai sürgönyök legfontosabbika, mely egyáltalán legvilágosabban jellemzi a helyzetet. Amíg csak azt jelentették, hogy Anglia „készül”, „fegyverkezik”, addig jámbor békebarátok hihették, hogy a keleti nagy válság valamiképpen még békés megoldást nyerhet, de midőn az angol kormány óriási áldozatokkal valóban megindítja indiai birodalmának seregeit Európába, teljesen meg kell győződnie lennünk, hogy az annyira óvatosságot angol kormány lehetetlennek ismerte föl a kiegyezést Oroszországgal.

Épen azon körülményből azonban, hogy Anglia még csak tegnap kezdte meg csapatai szállítását, önként következik, hogy egy ideig még tovább fog folyni a diplomáciai szövtánc; addig, a míg az angol hadak a messzi tengereken áthaladjanak a leendő csatáért közelében valamely ponton szervezhetőnek.

Ez idő alatt alkalmasint folyton oly híreket fogunk kapni, mint a maiak, melyek mindig újabb kísérletekről, alkudozásokról és mindig akadályokról szólnak; Beaconsfield lord nem enged, Hardy miniszter kijelentette, hogy a san stefanoi szerződés a béke egyetlen elemét sem foglalja magában, a mindinkább terjedő mohamedán fölkelés az orosz részről tervezett bolgár államot teljes abszurdumnak bizonyítja és így Oroszországnak nincs más választása, mint vagy végképp meghátrálni, vagy oly kétségbeesett harcot kezdeni, mely hiszünk, — teljes leverettségével fog végződni.

* **Bosznia és Hercegovina** megszállásáról így ír a „N. F. P.” A bevonulás a legközelebbi két hét alatt fog megtörténni. (!) Az okkupálandó tartományok polgári igazgatásának főnökei ki vannak szelve és pedig Fluck és Hueber személyei ben, — Báró Fluck a delegációk ülése alkalmával az annexió mellett tett nyilatkozatai által tünt fel, Hueber pedig egykor osztrák konzul volt a török-szláv tartományokban.

A „Daily Telegraph”-nak jelentik Bécsből, hogy Ausztria-Magyarország elhatározta Bosznia azonnali megszállását Törökország ellenére is. — Ez eredménye a szombaton tartott minisztertanácsnak. Az okkupációt a rumeliai fölkeléssel indokolják, — A „Standard” is azt jelenti, hogy Bosznia okkupációja előtt állunk.

E terv a külföldön meglehetősen bizalmatlansággal találkozik. A berlini „Nat. Ztg.” állítja, hogy Bécsben nagy koncessziókat nyertek Oroszországtól s mert már csak Bosznia és Hercegovina okkupálására gondolnak, de ez legkevésbé sem jelent tüntetést, vagy ellenségeskedést Oroszország ellen. — Ép így nyilatkozik az „Allgemeine Zeitung” egy bécsi levelezője, utalva azon kiszámíthatatlan veszélyekre, a melyeknek magát Ausztria-Magyarország az annexióval politikai által kiteszi. Az említett levelező azt is mondja, hogy Andrassy 1875-ben és — 1876-ban Rodichval egyetértőleg járt el.

* **A mohamedán fölkelés** mindinkább terjed

Lassan lépett ki a fiatal leány a kertbe, végig ment a közeputon, mely a partheygen levő könyöklő karozathoz vezetett. Itt hosszasan állva letekintett a még mindig magasra menő tengerre. Végtelen távolból hömpölyögve közeledtek a hullámok, egyik a másik után hangos zúgással ütődött a parthoz. A világos reggeli napban úgy fényltek, mint sötétzöld üveg, melyen a fehér báránycsók a habkoronázott egymásra boruló hullámfejek már nagy messzeségből láthatók voltak.

Róza szerette a tengert, talán azért mivel tagadhatatlan hasonlatosság létezett ez és saját könyvben ingerelhető természete között. Ő mindig pártolta a parti villában javasolt tartózkodást; a tenger mellett állt nyári szünidők a legvilágosabbak voltak reá nézve és ezért Helén most, mióta özvegy, valamint házasságle rövid tartama alatt is úgy intézte a dolgokat, hogy szinte minden nyáron jutott pár hét a tengeri fürdőn való tartózkodásra. Így Róza nagy bizalmat nyert ez elemhez, mely neki a fürdésnél bátorságot és jártasságot kölcsönözött, mi által nevezetessé lett a fürdő vendégek előtt. Nem egy könnyen mulaszták el végig nézni játékát a hullámokkal, kecses, de mégis erőteljes mozgásait csodálni, melyekkel a feje fölött összecsapó hullámok közül kivérgezők.

Ilyenkor rózsás arca mint egy habléány úgy tünt fel a zöld hullámok közül, hogy a következő percben egy másiknak fehér hajbái alá temetessék és hogy a szép Malvic Róza a legcsinosabb bálitőlözékben s a tánc kellemteljes mozgásaiban sem oly szép és ingerlő, mint minő habléány a keleti tengeri fürdőben: oly szőhagyomány volt, melyet a legnagyobb készséggel fogadták az anyák és a nővérektől a fiak és fivérek.

Mint rendesen, úgy most is mindinkább vonzattat Róza a habok játékától. Természete, mely az ellentállásra mindig kész volt, e látványra harci örömtől izgattatott s elragadtatással nézte, hogyan távolítják el a vörös lobogót — a veszély jelvényét — a női fürdőből, hogy helyébe a fehér tü-

s az orosz táborban nagy zavart okoz. Egy bukaresti sürgöny szerint a lázadó csapatok ereje már 60.000 főre rug; tizenkét hadosztályban vannak szervezve, mindeniknek élén egy török basa, ennek oldalán pedig egy angol tiszt áll; céljuk egyelőre megszakítani a rumeliai orosz sereg összeköttetéseit. Az oroszok nagy erőfeszítéseket tesznek a lázadás elfojtására, miután a porta képtelennek nyilatkozott a mozgalom lecsendesítésére.

A fölkelésről most már a bécsi hivatalos lap is következőleg emlékezik meg;

A bulgáriai mohamedán fölkelők Simenkiömben gyűlést tartottak, melyben elhatározták, hogy a harcot a szultán nevében fogják folytatni, s a török lobogót választják a magukénak. Gyűlés után a sik mezőn imát mondtak a szultán és az indiai császáró életéért.

A Rodope hegység déli részén a fölkelők elszórták magukat Pasamakaliban, melyen keresztül vezet a főközlekedési út Drinápolyból nyugati Bulgáriába. Itt várják a Kassából utra kelt orosz csapatokat.

Egy másik fölkelőcsapat Csirpanból a Marica balpartján megindult Tatarbazarskik ellen, hol az oroszok: nagy készleteket halmoztak össze, mely őrizetere mindössze 3500 embert hagytak hátra.

Konstantinápoly, április 30. „N. H.” eredeti távirata. Az orosz hadoszlopok előnyomultak a török főváros felé, minek folytán a török hadsereg ma lövésre kész állapotba tétettet.

London, április 30. (P. C.) A hadügyi hivatalban tanácskozás tartott, melyen a hadsereg vezénylet főtisztjei voltak jelen. Határozata ment, hogy úgy az indiai, mint az angolországi működő csapatok a keletre vezényeltessenek s május 10-ig valamennyien rendeltetési helyükre érjenek.

London, április 30. A konservatív klub megnyitása alkalmával Bradfordban Hardy miniszter beszédet tartott, melyben ezeket mondta: A kormány az 1871-iki deklaráció álláspontján áll azon feltételekre nézve, a melyeket Európa beleegyezése nélkül megsérteni nem szabad. Hardy nem tagadja, hogy midőn Anglia alattvalóinak védelmére a Márvány tengerbe küldte hajóhadát, mi konstátáltuk azon jöngnek, hogy a hajóhadat a török vízekre küldhetjük. A san-stefanoi szerződés az állandó béke egyetlenegy elemét sem rejti magában. Nem szabad feledni, hogy a muzulmán és görög érdekek ép úgy igénylik a védelmet, mint a szláv érdekek. Az Anglia által tett intézkedések nem háborusak, hanem elővigyázati intézkedések, Chauvinista miniszterium Angliában nem létezhetik, s az angol nép csak nagy elvekért szánhatja el magát a háborúra. — Hardy végül a kormány azon szilárd elhatározásának adott kifejezést, hogy fenn fogja tartani az eddigi követett irányelveket.

Bratiano román miniszterelnök körlevele.

A bukaresti hivatalos lap, Bratiano miniszterelnök s egyszersmint belügyérnek a román kerület praefektusaihoz intézett következő körlevelét közli:

„Azon békefeltételek következtében, melyek ő felségére a minden oroszok cárijának és ő felségének a szultánnak kormánya közt kötöttek, némelyek azon észrevételt tették, miszerint az Oroszország és

zessék. A fürdési engedély kellő kielégítést ígért harckedvények.

Vidám dal trillázva maga elé, a háznak fordítá lépteit, de minél inkább közeledett ehez, annál lassabbak lettek lépései. Pájdalmának egész súlyát érzé magára nehezíteni, melynek terhe alatt hónapokon át szenvedett és másokat is szenvedtetett. Visszaemlékezve a tegnapi haragkitörésre, melylyel jó mostoha anyját megbántotta, féltékeny haragja dacára, melyet hónapok óta saját kinyára táplált keblében, érzé mily nagy igazságtalanságot követett el.

Heves kitéréseit mindig a legőszintébb megbánás szokta követni. Ekkor bűnbánó alázatossággal lépett a megbántott elé és szívélyes palástalattal nyíltsággal, könyvek között kért bocsánatot. — Ezen kérések mindig teljesítve lettek ugyan, de Helén nem titkolá el maga előtt, hogy e viharos engesztelési jelenetek reá nézve nem kevésbé kellemetlenek, mint Róza indulatos haragja. Gyakran intette a fiatal leányt, hogy legyen óvatossá viharos természetének heves kitéréseinél. Hogy szelid dorgálás most is vár reá, azt érzé Róza, készséggel beismerte annak jogosultságát. Nem is e várakozás kellemetlen érzése késedelmetzét léptet, hanem a közöttük létező benső viszony megzavaratlansága s egyszersmind azon tudat is, hogy ő mostoha anyja házában nemcsak fölöslegesnek, sőt akadályosnak tekintetik, mely mostoha anyja és egy második házasság között áll. Ehez hasonlók adatok értésére Helén anyjától, egy búszke, hideg nőtől és ezen idő óta vesztette el ártatlan vidámságát; éles, vizsgáló szemekkel figyelt maga körül. — Hogy mely házasság az, melyet Helén nézve ohajtának, a fölött a fiatal leány nem lehetett kételetyben. Az öreg nő nyíltan kimutatta előszeretett Szimonisz doktor iránt, sőt Róza jelenlétében is többször adta értésére Helénnek, hogy őt egyetlen férfinak tartja, ki képes volna Helén és mindezek előtt Felix boldogságát megalapítani. Az ily nyilatkozatokat soha sem akarta megérteni a fiatal

Románia közti 1877-iki április 4—16-iki conventió megszünt ránk nézve kötelező erővel birni. Ha ily értelmezés elterjedne s hívőkre találna, akkor ezt némely polgárokat, sőt hatóságokat is azon téves felfogásra vihetné, miszerint fel vannak kötelezték a fölkelés ellen, melyet a kormány az orosz csapatoknak Románián való átvonulására nézve vállalt, ez oly összeütközésekre adhatna alkalmat, melyek ránk nézve csak károsak lehetnének.

Ránk nézve nem csak kötelezőség, de lényeges érdekünk is, minden kötelezettségünket lelkiismeretesen teljesíteni, melyekre a conventió által vállalkoztunk. Csak akkor lesz Oroszország is kénytelen mind azon kötelemit irántunk szigorúan teljesíteni, melyeket Romániával szemben vállalt, és a melyek nekünk egész addig védpauszul szolgálólandanak, míg egy európai areopag véglesesen fog azok felett határozni. Mindamallett, praefektus ur, az említett conventió tartalmaz némely oly stipulatiókat, melyek jelenleg, midőn a háború megszünt, nem birnak létjogosultsággal; ezek azon határozatok, melyeknek célja az volt, hogy a katonai működésekre az ellenséggel szemben könynyítsék.

Igy p. o. a XXII. cikk határozata, az erődítési munkálatok készítése a hadsereg védelméül, mely határozatnak már ma nincs létjogosultsága. Ép úgy van az a XVIII. cikkre is, mely következőleg hangzik:

„Magától értetődik, hogy az orosz csapatok csak ott állomásozhatnak, hol a pihenés szükségétől, vagy akadályok által arra vannak kényszerítve, melyek akarattól nem függenek, és hogy csak e célra nézve szükségelt idő alatt állapot-hassanak meg.”

Az akadályok közt, melyek az orosz csapatokat menetükben feltartóztathatták, azok is voltak, melyeket az ellenség górdíthetett volna elébbe, vagy a melyeket saját katonai működésük az ellenség ellen tett volna szükségessékké.

Midőn tehát ily nemű akadályok a háború megszüntése által végképen elhárítvák, úgy magától értetődik, hogy most az orosz csapatok állomásozása nézve semmiféle más csak közönséges akadályokra, vagy a pihenés szükségére lehet hivatkozni. En őnt praefektus ur, ezen határozatokra emlékeztetem, mivel őntől azoknak szigorú teljesítését várom. Ön tehát rendelkezni fog a fölött, hogy az átvonuló csapatok, ép úgy szállításukra, mint elszállásolásukra és élelmezésükre nézve minden támogatásban részesüljenek azon idő tartama alatt, melyet pihenésükre szükségelnek, vagy míg oly akadályok által, melyek nem függenek akarattól fel vannak tartóztatva tova indulásukban; egyszersmind azonban emlékezzék arra is, hogy önnök kötelezőségében áll, az orosz csapatok minden abbéli kívánságát, mely azoknak egy helyen való tovább időzést célozza, visszautasítani. Ezen esetben ön nekem arról rögtön jelentést teend.

Remélhető, hogy a nagy európai areopag, mely elé az utolsó háború a keleti kérdést újra napirendre tűzte ki, a románok egyhangú kívánalmait méltányolni fogja. Remélhető, hogy Oroszország maga le fog mondani követeléséről, és meg fog arról győződni, miszerint szándékunkat semmi más érzetek nem vezénylik, mint azon legbensőbb meggyőződésünk, hogy az engededkenység részünkről a román állam leglényesebb létfeltételeit veszélyeztetné, de hogy Oroszországot is meggyőz-

asszony. Mindannyiszor ügyes fordulat által más irányt adott a beszélgetésnek, és mégis Róza nem vélte magát tévutón, midőn Helénnél mély érdekeltéget tetelezt föl az orvos iránt. Rendeleteibe mindig teljes bizalommal belenyugodott; nem palástolta el örömet a doktornak fia iránt táplált szeretetét fölött és soha sem vonakodott akármily dologban, hol férfi segélyre volt szüksége, tőle tanácsot kérni.

Ezen észleletek a fiatal leánynál oly kedély állapotot idéztek elő, melytől őnmaga is gyakran megijedt. Mily nehezeltés vett erőt rajta, mely némely pillanatban a gyűlöletig fokozódott. Nem tudta tovább is elfogulatlanul elfogadni Helén nagylelkűségének sokszoros bizonyítványait; szigorubban kezdé megkülönböztetni az enyém és tiédet Helén lényét, mely ez előtt a magas nőesség mintaképeül tünt fel előtte, most nemcsak szigorú, hanem, a mint őnmagának meg kellett valania, rosszakaratu bíráló alá vété Különösen Helén magatartása a doktornal szemben volt az, mit féltékeny nehezelt szemekkel őrzött. Mialatt természetes igazságérzete beismerte, hogy mindig egyenlő nyílt szívéllyességgel viseltetik iránta. Es mégis kételkedett Helében, celszövényesnek, számítóknak és kacérnak nevezte őt s tegnap nem először történt, hogy igazságtalan nehezeltésének kifejezést adott.

Ezen gondolatok dolgoztak fejében, a mint a hához közeledett. Erzelmeinek meghasonlásában ellenállhatatlanul fészelt valami, hogy karjait Helén nyaka körül fojtva, tőle bocsánatot kérjen tegnapi heveskedéséért, de észbe jutott ekkor a doktor, midőn magára volt, egész más hangon ejté ki ennek nevét, mint mikor ez mások előtt történt. E névvel emlékébe visszaidőződött ama nagy figyelem és tisztelgettes udvariasság, melylyel Helénhez mindig közeledik és a gunyos, szinte kihívó bánásmód, melyben őt részesíti; e gondolatok elűzték lelkéből az engesztelési vágyat. Így történt, hogy felhős homlokkal és sötét tekintettel jelen